Tijd van zonde

Tijd van zonde

Roman

Deepti Kapoor

Vertaald door Marlies Weyergang en Arwin van der Zwan

2023 Prometheus Amsterdam

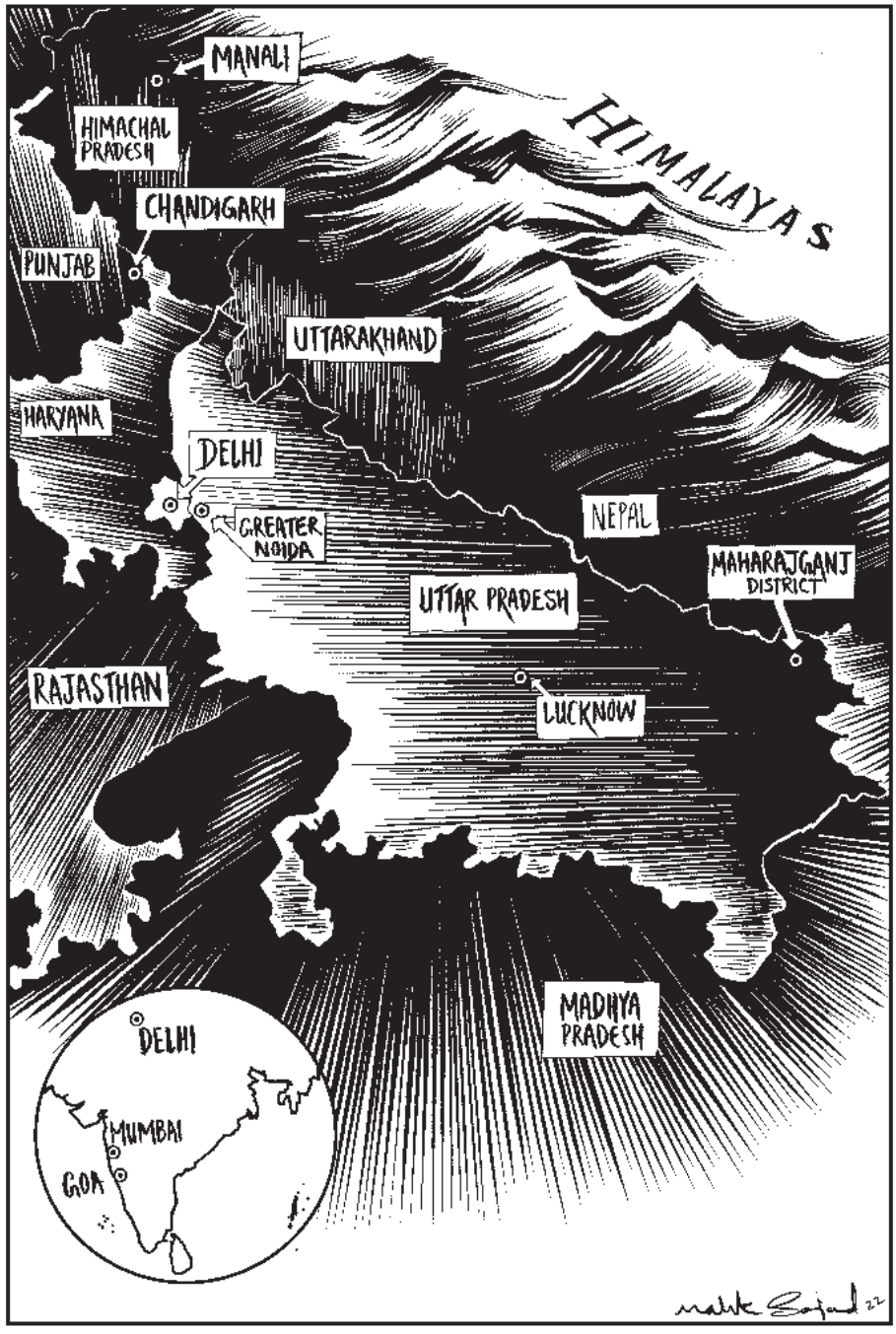
Oorspronkelijke titel *Age of Vice*
© 2023 Deepti Kapoor
© 2023 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus en Marlies Weyergang en Arwin van der Zwan
Omslagontwerp DPS Design & Prepress Studio naar een ontwerp van Penguin Random House
Foto auteur Matthew Parker
Cartograaf Malik Sajad
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 4567 5

Voor de Naga-sadhoes was de ramp op het Kruikenfeest van 1954 slechts een van de vele geweldsincidenten tijdens een feest dat sowieso berust op geweld en waar mensen aan deelnemen die van geweld hun beroep hebben gemaakt. Het enige verschil was dat er deze keer ook gewone gezinnen bij betrokken waren geraakt.

William R. Pinch, *Warrior Ascetics and Indian Empires*

Als gevolg van hun korte levensduur kunnen ze niet veel kennis verwerven. En als gevolg van die beperkte kennis zullen ze geen wijsheid verwerven. En om die reden zullen ze allen door inhaligheid en hebzucht worden overmand.

De Mahabharata

MANALI
HIMACHAL PRADESH
CHANDIGARH
PUNJAB
HIMALAYAS
UTTARAKHAND
HARYANA
DELHI
GREATER NOIDA
NEPAL
MAHARAJGANJ DISTRICT
UTTAR PRADESH
LUCKNOW
RAJASTHAN
MADHYA PRADESH
DELHI
MUMBAI
GOA

Deel I

New Delhi, 2004

Vijf daklozen liggen dood langs de Inner Ring Road van Delhi.

Het klinkt als het begin van een zieke grap.

Als het dat is, hebben zij het in elk geval niet meegekregen.

Ze stierven waar ze sliepen.

Bijna.

Hun lichamen zijn tien meter meegesleurd door een Mercedes die op topsnelheid over de stoeprand schoot en een abrupt einde aan hun leven maakte.

Het is februari. Drie uur 's ochtends. Zes graden.

Vijftien miljoen zielen draaien zich nog eens om.

Een bleke zwavelmist hangt over de straten.

En een van de doden, Ragini, was achttien jaar oud. Op dat moment vijf maanden zwanger. Haar man, Rajesh van drieëntwintig, lag naast haar te slapen. Beiden lagen op hun rug, kruin en voeten met dikke sjaals omwikkeld, en ze hadden sowieso voor lijken kunnen doorgaan als daar niet de veelzeggende details waren geweest van de rugzak onder hun hoofd, de sandalen netjes naast hun armen.

Een wrede speling van het lot: het stel was pas gisteren in Delhi aangekomen. Ze hadden hulp gezocht bij Krishna, Iyaad en Chotu, drie arbeidsmigranten uit hetzelfde district in Uttar Pradesh. Elke dag stonden deze mannen voor zonsopgang op om naar de *arbeidsmandi* van Company Bagh te gaan, bereid alles aan te nemen wat ze maar aan dagloon te pakken konden krijgen (kok, bruiloftskelner, bouwvakker), om geld terug te kunnen sturen naar hun dorp, te betalen voor de bruiloft van een zus, de scholing van een broer, de slaapmuts-

jes van een vader. Leven van dag tot dag, van uur tot uur, aan de onderkant van de samenleving, knokken om te overleven. Na zonsondergang sliepen ze op deze kale plek langs de ringweg, vlak bij Nigambodh Ghat. Vlak bij de afgebroken sloppenwijken van de Yamuna Pushta, waar hun thuis was geweest.

Maar de kranten staan niet stil bij deze drie mannen. Bij het ochtendgloren verdwijnen hun namen samen met de sterren.

Een politiebusje met vier agenten komt aan bij de plek van het ongeluk. De agenten stappen uit en zien de dode lichamen en de jammerende, boze menigte die nu om de auto heen staat. Er zit nog iemand in! Een jongeman, roerloos, zijn armen recht voor zich uit, zijn ogen stijf dicht. Is hij dood? Is hij zo gestorven? De agenten duwen de meute opzij en turen naar binnen. 'Slaapt hij?' vraagt een agent aan zijn collega's. Die woorden maken dat de bestuurder zijn hoofd omdraait en als een monster zijn ogen opent. De agent kijkt om en springt bijna in de lucht van de schrik. Er is iets grotesks aan dat gladde, knappe gezicht van de chauffeur. Hij kijkt duivels en woest uit zijn ogen, maar verder zit elk haartje op z'n plek. De agenten trekken het portier open, zwaaien dreigend met hun *lathi* en brullen hem toe dat hij uit moet stappen. Bij zijn voeten ligt een lege fles Black Label. Het is een slanke, afgetrainde man in een grijs safaripak, zijn haar onberispelijk geolied, in een kaarsrechte scheiding. Er dringt een andere geur door de whiskywalm: Davidoff Cool Water – niet dat deze agenten daar iets van afweten.

Wat ze wel weten: dit is geen rijke man, helemaal niet, eerder een replica, een man wiens kleding rijkdom suggereert: de rijkdom van zijn werkgevers. Die kleren, dat goedverzorgde uiterlijk, de auto, ze kunnen de echte armoede van zijn geboorte niet verhullen. Die geur is sterker dan de geur van drank of eau de toilette.

Ja, dit is een bediende, een chauffeur, een 'knechtje'.

Een goed gevoede, gedresseerde versie van wat daar dood op straat ligt.

En het is niet zijn Mercedes.

Zo iemand mag je klappen verkopen.

Hevig snikkend wordt hij door de agenten uit de auto gesleurd. Hij krimpt ineen en kotst zijn eigen loafers onder. Een agent slaat hem met zijn lathi, trekt hem overeind. Een andere fouilleert hem, vindt zijn portemonnee, een lege schou-

derholster, lucifers van een hotel dat het Palace Grande heet, een geldclip met twintigduizend roepie.

Van wie is deze auto?

Hoe kom je aan dat geld?

Van wie heb je het gestolen?

Was je van plan om te gaan joyriden?

Van wie is de drank?

Waar is het pistool, *chutiya*?

Klootzak, voor wie werk je?

In zijn portemonnee een stempas, een rijbewijs, driehonderd roepie. Op de pasjes staat dat hij Ajay heet. Zijn vaders naam is Hari. Hij is geboren op 1 januari 1982.

En de Mercedes? Die staat op naam van ene Gautam Rathore.

De agenten overleggen: de naam klinkt bekend. En het adres – Aurangzeb Road – spreekt voor zich. Daar wonen alleen mensen met macht en geld.

'Chutiya,' blaft een officier, terwijl hij de autopapieren omhooghoudt. 'Is dit jouw baas?'

Maar de jongeman genaamd Ajay is te dronken om te praten.

'Hufter, heb jij z'n auto gepakt?'

Een van de agenten loopt naar de kant van de weg en bekijkt de doden. Het meisje heeft haar ogen open, haar huid is al blauw van de kou. Er stroomt bloed tussen haar benen vandaan, daar waar ooit leven was.

Op het bureau strippen ze Ajay en laten hem naakt achter in een koude kamer zonder ramen. Hij is zo dronken dat hij het bewustzijn verliest. De politiemannen komen terug om ijskoud water over hem heen te gooien en hij wordt schreeuwend wakker. Ze zetten hem op een stoel, duwen zijn schouders tegen de muur en trekken zijn benen uit elkaar. Een vrouwelijke agent staat op zijn dijbenen tot ze de bloedtoevoer afknelt, waarop hij het uitschreeuwt van de pijn en opnieuw flauwvalt.

Een dag later heeft zijn zaak de aandacht getrokken. De media zijn geschokt. Eerst gaat het over het zwangere meisje. De nieuwszenders betreuren haar dood. Maar ze was noch fotogeniek, noch vol belofte. En dus verschuift de aandacht naar de moordenaar. Een bron bevestigt dat de auto een Mercedes is op

naam van Gautam Rathore, en dat is pas nieuws: hij is een vaste waarde in het uitgaansleven van Delhi, een polospeler, een praatjesmaker en een prins, waarachtig van koninklijken bloede, de eerste en enige zoon van parlementslid Maharaja Prasad Singh Rathore. Had Gautam Rathore achter het stuur gezeten? Dat vraagt iedereen zich af. Maar nee, nee. Zijn alibi is waterdicht. Hij was gisternacht op vakantie buiten Delhi. Hij zat in een Fort Palace-hotel vlak bij Jaipur. Zijn huidige locatie is onbekend. Maar in een verklaring heeft hij zijn afschuw uitgesproken en zijn medeleven betuigd met de overledenen en hun families. De bestuurder, zo blijkt uit zijn verklaring, werkt pas sinds kort voor hem. Het lijkt erop dat hij de Mercedes heeft gepakt zonder Gautams medeweten. Hij heeft whisky meegenomen en een verboden ritje gemaakt.

Dit wordt bevestigd door het politierapport: Ajay, werknemer van Gautam Rathore, stal een fles whisky uit het huis van Rathore toen zijn werkgever er niet was, ging joyriden met de Mercedes, verloor de controle over het stuur.

Dit verhaal wordt een feit.

De kranten nemen het over.

En er wordt een aanklacht opgesteld.

Ajay, Hari's zoon, wordt geboekt onder Artikel 304 A van het Indiase Wetboek van Strafrecht. Dood door onachtzaamheid. Maximumstraf: twee jaar.

Hij wordt naar de overvolle rechtbank gebracht en voorgeleid aan de districtsrechter, die hem binnen twee minuten in hechtenis laat nemen zonder mogelijkheid van borgtocht. Hij wordt met andere gevangenen in een bus naar de Tihar-gevangenis gereden. Ze moeten in rijen op hun registratie wachten: ze zitten somber op houten bankjes in de hal, waar overal bordjes met regels aan de vochtige, slecht gestucte muren hangen. Als Ajay aan de beurt is, wordt hij naar een benauwd kantoortje gebracht waar een klerk en een gevangenisarts klaarzitten met een typemachine en een stethoscoop. Zijn bezittingen worden nogmaals uitgestald: portemonnee, geldclip met twintigduizend roepie, het luciferboekje met de naam van het Palace Grande-hotel, de lege schouderholster. Het geld wordt geteld.

De klerk pakt zijn pen en begint een formulier in te vullen.

'Naam?'

De gevangene staart hem aan.

'Naam?'

'Ajay,' zegt hij, nauwelijks hoorbaar.
'Naam vader?'
'Hari.'
'Leeftijd?'
'Tweeëntwintig.'
'Beroep?'
'Chauffeur.'
'Harder.'
'Chauffeur.'
'Wie is je werkgever?'
De klerk kijkt over zijn bril.
'Hoe heet je werkgever?'
'Gautam Rathore.'
Van zijn geld wordt tienduizend roepie ingenomen, de rest krijgt hij terug.
'Stop het in je sok,' zegt de klerk.

De formaliteiten zijn afgehandeld en hij wordt naar Gevangenis nr. 1 gestuurd. Via de binnenplaats wordt hij naar de barakken gevoerd en meegenomen langs een klamme gang naar een grote cel waarin negen gevangenen op elkaars lip zitten. Aan de tralies van de cel hangen kleren als bij een marktstalletje, de vloer is bedekt met kapotte matrassen, dekens, emmers, kleren, zakken. In de hoek een kleine hurk-wc. Hoewel er geen ruimte meer is, gebiedt de bewaker een plekje voor hem vrij te maken op de koude vloer naast de wc. Maar er is geen matras over. Ajay legt de deken die hij heeft gekregen op de stenen vloer. Met zijn rug tegen de muur zit hij wezenloos voor zich uit te staren. Een paar medegevangenen komen zich aan hem voorstellen, maar hij zegt niets, negeert alles. Hij rolt zich op om te slapen.

Wanneer hij wakker wordt, staat er een man over hem heen gebogen. Oud en tandeloos, een woeste blik. 'Al meer dan zestig jaar op de wereld,' zegt hij. 'Meer dan zestig jaar.' Hij is een tuktukchauffeur uit Bihar, althans dat was hij buiten deze muren. Hij wacht hier al zes jaar tot zijn zaak voorkomt. Hij is onschuldig. Dat is een van de eerste dingen die hij zegt. 'Ik ben onschuldig. Ze zeggen dat ik een drugsdealer ben. Maar ik ben onschuldig. Ik ben onterecht opgepakt. Er zat een dealer in mijn tuktuk, maar die ging ervandoor en de politie pakte mij op.'

Vervolgens vraagt hij waar Ajay van wordt beschuldigd, hoeveel geld hij bij zich heeft gestopt. Ajay negeert hem, draait zich om. 'Zoek het dan zelf maar uit,' zegt de oude man opgewekt, 'maar je moet wel weten dat ik hier dingen voor elkaar krijg. Voor honderd roepie regel ik een betere deken voor je, voor honderd roepie regel ik beter eten voor je.' 'Laat hem met rust,' blèrt een andere medegevangene, een gezette, donkere jongen uit Aligarh die zijn tanden stookt met een stukje *neem*-hout. 'Weet je niet wie dat is, dat is de Mercedes-moordenaar.' De oude man schuifelt verder. 'Ik ben Arvind,' zegt de dikke jongen. 'Ze zeggen dat ik mijn vrouw heb vermoord, maar ik ben onschuldig.'

Tijd om te luchten op de binnenplaats. Honderden gevangenen stromen er samen uit hun cellen. Mannen komen hem inspecteren. Hij is bijna een beroemdheid. Allemaal hebben ze van de Mercedes-moordenaar gehoord. Ze willen hem eens van dichtbij bekijken, zelf een oordeel vormen over zijn schuld of onschuld, zien hoe koelbloedig hij is, hoe bang, beslissen waar hij thuishoort. Er is maar een minuut voor nodig om te zien dat hij bij de onschuldigen hoort, dat hij moet opdraaien voor de zonde van een rijke baas. Mannen proberen de waarheid uit hem te krijgen. Wat was hem beloofd in ruil hiervoor? Iets fijns? Geld zodra hij vrijkomt? Of wordt de scholing van zijn zonen en dochters geregeld? Of zat het anders? Werd zijn familie bedreigd? Was hij in levensgevaar? Of was hij gewoon loyaal?

Afgevaardigden van de bendes die in de gevangenis de dienst uitmaken, benaderen hem op de luchtplaats, in de eetzaal, de gangen, proberen zijn steun te krijgen, komen met een verkooppraatje. De Chawanni's, Sissodia's, Beedi's, Haddi's, de bende van Atte. De gevreesde bende van Bawania. Die van Acharya en de Gupta's. Omdat hij onschuldig is, en niet gewend aan het criminele leven, heeft hij bescherming nodig. Hij zal meteen doelwit van afpersing worden als hij niet snel voor een bende kiest. Zonder de steun van een bende zal het niet lang duren voordat hij wordt verkracht, een bewaker hem laat overplaatsen naar een cel met maar één medegevangene, die met hem kan doen wat hij wil, en er zal niemand komen als hij schreeuwt. En ze zullen hem al zijn geld afpakken. Ze geven hem dit advies alsof het verstandig en onpartijdig is, alsof de dreiging niet van henzelf komt. Van alle kanten wordt aan hem getrokken. Hoeveel geld heb je? Sluit je aan bij onze bende. Sluit je aan bij onze bende en je bent veilig. Je krijgt een mobieltje, porno, kip. 'Het welkomstfeestje voor

nieuwkomers' blijft je bespaard. Kom bij ons en je kunt neuken, verkrachten. Onze bende is de sterkste. Kom bij ons voor het te laat is. Hij negeert elk aanbod. Als hij terugkomt in zijn cel, blijkt zijn deken verdwenen.

Hij geeft toch de voorkeur aan eenzaamheid en pijn. Zijn ontzetting over de slachtoffers heeft hij mee naar binnen genomen, hij rouwt om hen bij elke ademhaling. Hij houdt alle bendes af, snauwt de afgezanten met hun toenaderingspogingen af. Op dag twee, alleen voor de apotheek, net nadat hij bij de dokter moest komen, wordt hij omsingeld door drie mannen uit een andere cel. Ze steken hun tong uit en halen de scheermesjes tevoorschijn die ze in hun mond bewaren. Ze vallen hem aan, halen zijn gezicht open, zijn borst en zijn armen die hij omhooghoudt om zichzelf te beschermen. Hij ondergaat het als boetedoening, zonder een krimp te geven. Dan ineens raakt zijn geduld op, alsof er een luik onder hem wegvalt. Met de palm van zijn hand verbrijzelt hij de neus van zijn eerste aanvaller, pakt de arm van de tweede bij de elleboog en breekt het gewricht. De derde smijt hij op de grond. Hij grijpt een van hun scheermesjes en snijdt de tong van die man doormidden.

De bewakers treffen hem onder het bloed aan, gebogen over de gevangenen die het uitkrijsen van de pijn, waarna hij verdwaasd wordt opgesloten in de isoleercel. Ze slaan hem, vertellen hem dat hij daar nog heel lang zal moeten zitten. Als de deur eenmaal dichtslaat, gaat hij door het lint, grauwend en klauwend schopt hij tegen muren. Schreeuwend zonder te praten. Onbegrijpelijke woorden. Hij heeft zijn wereld niet meer onder controle.

Hij stelt zich het einde voor. Alles wat hij is en alles wat hij heeft gedaan. Maar nee. De volgende ochtend gaat de deur open en komen er nieuwe bewakers binnen. Ze zeggen dat hij mee moet komen. Hij moet eerst douchen. Hij staat naakt en beurs te rillen. Als ze op hem afkomen, balt hij zijn vuisten, rug tegen de muur, klaar om te vechten. Ze lachen en gooien hem schone kleren toe.

Hij wordt naar het kantoor van de directeur gebracht. Een feestmaal: vers gesneden fruit, *paratha*, lassi. Een paradijselijke aanblik. De directeur vraagt hem te gaan zitten. 'Neem een sigaret. Ga je gang. Het was een vergissing. Niemand had me iets verteld,' zegt hij. 'Anders was dit nooit gebeurd. Echt, niemand wist

het, zelfs je vrienden niet. Maar het wordt anders. We brengen je nu naar je vrienden toe. Je zult vrij zijn, voor zover mogelijk. En het onfortuinlijke voorval met die andere mannen vergeten we. We zouden ze kunnen straffen. Maar je hebt ze zelf al gestraft, toch?! Dat was me een vertoning. O, en dit geld is voor jou. Je had iets moeten zeggen. Je had het duidelijk moeten maken. Je had het ons moeten laten weten. Waarom heb je dat niet gedaan?'

Ajay staart naar het eten, naar het pakje sigaretten.

'Wat had ik moeten laten weten?'

De directeur glimlacht.

'Dat je er een van Wadia bent.'